

Сумський державний університет

**ОСОБИСТІТЬ, СУСПІЛЬСТВО, ДЕРЖАВА:
ПРОБЛЕМИ МИНУЛОГО І СЬОГОДЕННЯ**

Матеріали
II Міжнародної науково-практичної конференції
У двох частинах
Частина 2
(Суми, 18 квітня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

Клімова А., студ. гр. ПР-54
наук. керівник – д.і.н., доц. *С.І. Дегтярьов*

Гордість землі Сенчанської*

Метою даної роботи є дослідити деякі аспекти історії села Сенча Лохвицького району Полтавської області, життєвий шлях, наукову та громадську діяльність відомого інженера-винахідника Федора Аполлоновича Піроцького, заслуженого енергетика України Пишного Володимира Максимовича, відомого винахідника в галузі чорної металургії Мицика Павла Панасовича, кандидата педагогічних наук Палія Олександра Анатолійовича.

Село Сенча було засноване у 989 р., але вперше у документах згадується майже через 200 років (Никонівський літопис – 1123 р.) під назвою Синелиць (Синець). Припускають, що село назвали саме так через велику кількість риби синець, яка водилася в річці у великій кількості. Село відоме своїми ярмарками, що проводилися у XVII-XIX ст. У 1648 р. була створена Сенчанська (Сенецька) сотня, що була військовою одиницею Лубенського полку. Була ліквідована царським указом під час створення намісництв на території Лівобережної України, внаслідок якого територія стала складовою частиною Лубенського повіту Київського намісництва.

Сенчанщина була малою батьківщиною для багатьох відомих людей. До їх числа входить і Федір Аполлонович Піроцький – відомий інженер та винахідник. Його внесок у розвиток не лише науки України, але й світу є колосальним. Федір Аполлонович народився 17 лютого

* Робота здійснена в рамках виконання фундаментального дослідження № 0115U000677 «Історичний розвиток порубіжжя Північно-Східної України як засіб конструювання загальнонаціональної моделі історичної пам'яті».

1845 р. в сім'ї звичайного лікаря, але Піроцькі були нащадками полкових козаків. Майбутній науковець мав стати військовим: закінчив Костянтинівський кадетський корпус, потім – Михайлівську військову артилерійську академію. Після завершення військової служби переїхав до Петербургу, де і розпочав кар'єру науковця, створивши в 1875 р. свій перший винахід – вагон на електричній тязі. Потім він вирішив осучаснити міський транспорт – трамваї, тягловою силою яких були коні. І вже в 1880 р. йому вдалося електрифікувати їх, надавши жителям Санкт-Петербургу новий та зручний громадський транспорт, швидкість якого становила 12 км/год.

Плани Піроцького були грандіозними, а грошей на їх втілення катастрофічно не вистачало. Але винаходом зацікавилися брати Сіменс. Так за іронією долі саме брати фон Сіменс стали відомими як ті, хто створили першу трамвайну лінію (Берлін, 1881 р.). Але електрифікація трамвая є не єдиним досягненням вченого. Він відомий і як автор багатьох проєктів: прокладення першого підземного електричного кабелю в Петербурзі (1881 р.), створення централізованої підземної міської електромережі, нової конструкції доменних і пекарних печей. Тож заслуга цього науковця є дійсно очевидною, але складається враження, що в Україні, де було вперше створено трамвай на електричній тязі, про видатного науковця забули: на його Батьківщині немає ані пам'ятника, ані меморіальної дошки, ані вулиці Піроцького.

Наступний, про кого піде мова – Пишний Володимир Максимович. Існує стереотип, що людина із села не може досягти значних висот, особливо у сфері науки і техніки. Володимир Максимович – яскравий приклад протилежного. Народився він 15 січня 1955 р. Ще в дитинстві мріяв стати інженером, тож вже в 1978 р. закінчив Одеський політехнічний університет за

спеціальністю інженера-теплоенергетика. Спочатку він працював в рідному селі, але вже в 1982 р. працює на Запорізькій атомній електростанції: спочатку старшим майстром з ремонту, але вже в грудні 2003 р. стає віце-президентом з ремонтів та заводського виробництва ДП НАЕК «Енергоатом», а в 2006 р. Володимира Максимовича було призначено заступником міністра палива та енергетики України. Його винаходи в галузі атомної енергетики широко використовуються на атомних станціях України, Європи і всього світу. Наукові праці друкуються у багатьох журналах України та світу. Серед них «Атомна енергетика і промисловість», «The New York Times» та інші. Пишний Володимир Максимович отримав звання Заслуженого енергетика України, Почесного енергетика України та «Людини року «2002».

Не менш важливий внесок в розвиток науки України зробив і Мицик Павло Панасович. Народився він в 1912 р. Освіту здобув у Московському металургійному інституті, де одержав спеціальність інженера-винахідника. Був начальником конструкторського відділу прокатних цехів славнозвісного Новокузнецького металургійного комбінату. Під час Другої світової війни працював на потреби фронту. Був завідуючим групою в лабораторії захисного покриття листового прокату над винаходами в галузі чорної металургії у Центральному науководослідному інституті. Створив 23 винаходи, про що свідчать авторські свідоцтва на відкриття. Був посмертно нагороджений Державною премією СРСР за розробку і втілення технології виробництва хромованої лакованої жерсті для консервної промисловості (1988 р.).

Також хотілося б згадати про Палія Олександра Анатолійовича. Здобув освіту в НДПІ ім. М.В. Гоголя за спеціальністю «німецька, англійська мови», потім пройшов мовне стажування в таких містах як Меммінген, Мюнхен і

Геттинген. Сфера, де він працює – використання комп'ютерних технологій у вивченні іноземних мов, створення тестів, новітні методи навчання, написання підручників та посібників для вищих і загальноосвітніх навчальних закладів. Він є автором понад 50 публікацій, серед яких шкільні підручники, навчальні посібники та наукові статті. Тематика наукових робіт – організація практики усного і писемного мовлення, вивчення другої іноземної мови, методика викладання ІМ, інформаційні технології.

В цілому наукова діяльність відомих уродженців Сенчанщини була активною та багатогранною. Їхні творчі біографії, на жаль, залишаються недостатньо дослідженими та висвітленими у літературі. Але це, на нашу думку, перспективний напрямок для подальших досліджень.

1. Барабанов П.В. Первый электрический трамвай в России [в Киеве] / П.В. Барабанов // Почтово-телеграфный журнал. – 1893. – № 5. – С. 466-467.

2. Бахтинський Ф. Від конки до трамваю / Ф. Бахтинський. – К.: Глобус, 1933. – №2. – С. 13.

3. Ржонсницький Б.М. Федір Аполлонович Піроцький – винахідник трамвая / Б.М. Ржонсницький. – К.: Держтехвидав України, 1951. – С. 72–83.

4. Ржонсницький Б.Н. Трамвай – русское изобретение / Б.Н. Ржонсницький. – Москва: Изд-во М-ва коммунал. хоз-ва РСФСР, 1952. – С. 42-54.

5. Шиханов Р. Хто є хто на Запоріжжі: Біографічний довідник / Р. Шиханов. – Запоріжжя, 2006. – С. 81-82.

6. Лівінська Л. Трамвай без прописки / Л. Лівінська, Ю. Бобраницький. – Київ: Україна молода, 2004. – №132.
URL: <http://www.umoloda.kiev.ua/number/224/163/7976/>
(дата звернення: 06.12.2015).